

**ခွန်အဲဉ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိုင်ကရ၊
လီာ်ခါာ်သးဝဲလီာ်ခိာ်သ့ာ်
ကီာ်သူလုာ်**

**ခွန်အဲဉ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိုင်ကရ၊ ကရ၊ခိာ် သးခိာ်ကျါာ်ဒိာ်စိ စီမူတူစုဖိ
အလံာ်ဟ့ာ်ယုာ်ဆူ တါမလကပီကညီမထူရ၊မုာ်နံ၊ ဆာကုာ်အလီာ် (၇၀) ဝိတဝိ**

ကညီနံာ် - ၂၇၅၉နံာ်, လါယိး(၂) လါလီာ်(၉)သီ
ခရံာ်နံာ် - ၂၀၂၀ နံာ်, လါအိကူာ် (၁၂) သီ

ပပုာ်ကလုာ်ကညီဖိခဲလါာ်သ့ာ်သုဇာ,

တနံ၊ အံ၊ မုာ်ကညီဒီကလုာ်မထူရ၊ အမုာ်နံ၊ ဆာကုာ်အလီာ်(၇၀)ဝိတဝိနံာ်လီာ်. မုာ်တါသ့ာ်နီာ်မလကပီကပီ
ကီာ်ခိာ်စီဘးအူကွံ့ယုာ်ဒီးပပုာ်ကလုာ်ခိာ်နံာ်, သိာ်နူ, ထံဖိကီာ်ဖိကမုာ်ပပုာ်ကလုာ်မထူရ၊တဖာ် အမုာ်နံ၊နံာ်လီာ်.
ဖဲကညီဒီကလုာ်မထူရ၊အမုာ်နံ၊အံ၊ ယဆာဂုာ်ဆာဝါဘာ် ပပုာ်ကလုာ်ကညီဖိ ယုာ်ဒီးထံဖိကီာ်ဖိ ကလုာ်န့ာ်ခဲလါာ်
လါကဒီးနံာ်ဘာ် တါအိာ်မူအတါမုာ်တါပါ၊ ပုာ်ဖျဲးဒီးတါကီတါခဲ, တါတတါာ်တနါကိးမံးဒဲးနံာ်လီာ်. မုာ်နံ၊အံ၊မုာ်
တါသးအုးအမုာ်နံ၊ လါပဲကညီကလုာ်သ့ာ်တဖာ်အဂီာ် ဒီးမုာ်စုာ်ကိး မုာ်နံ၊တနံ၊လါ ပဲကညီဒီကလုာ် ယုာ်ဒီး
ပုာ်လါအဘာ်ထွဲဒီးပပုာ်ကလုာ်မထူရ၊တဖာ်, ပဟ်ကဖါပသးလါ ပပုာ်ကလုာ်မထူရ၊တဖာ် အတါဟ့ာ်လီာ်သး
လါပပုာ်ကလုာ်အဂီာ်အယိပအိာ်မူဘာ်ဝဲဒ်ပုာ်တကလုာ်အသိးတုာ်ဆာကတီာ်အံ၊နံာ်လီာ်. တါဟ်ပနီာ် ကညီဒီကလုာ်
မထူရ၊မုာ်နံ၊အံ၊ မုာ်မုာ်နံ၊လါ ကီာ်ခိာ် စီဘးအူကွံ့ ဒီးတံ၊သကိး ခိာ်နံာ်တဖာ် ဟ့ာ်လီာ်အသးသမူဖဲ ၁၉၅၀နံာ်
လါအိကူာ်(၁၂)သီအနံ၊နံာ်လီာ်.

မထူရ၊စံးတါနံာ် မုာ်ပုာ်တဖာ်လါ အဆာထါာ်ဂါာ်ကျါကျါလါ အတါစုာ်တါနံာ်, အတါကွာ်ဖိအဖိခိာ်
တုာ်ဒုာ်လဲာ်ဟ့ာ်လီာ်အသးသမူလါအတါနံာ်ဒီးအတါကွာ်ဖိကလါထီာ်ပုာ်ထီာ်အဂီာ်နံာ်လီာ်. ဒ်နံာ်အသိးပပုာ်ကလုာ်
မထူရ၊တဖာ်, အတါနံာ်, အတါကွာ်ဖိ ကလါပုာ်ထီာ်အဂီာ် လုာ်ထီာ်အသးသမူလါ အမုာ်ပုာ်ဟီာ်ခိာ်ဖိအဂီာ် တါလုာ်
ဒိာ်ပုာ်ဒိာ်ကတါလါ ကအိာ်မူဘာ်ဝဲလါ ဟီာ်ခိာ်အံ၊နံာ်လီာ်. အဲသ့ာ်အတါဟ့ာ်လီာ်သး မုာ်ဒ်သိး ကညီကလုာ်
ကမုာ်ပုာ်တကလုာ်လါအမူဒီးလဲထီာ်လဲထီာ်အဂီာ်နံာ်လီာ်.

ကညီတါစံာ်စီတဲစီအပူ ယုာ်ဒီးစုကဝဲတါဒုးပါဆါအဆါကတီာ် ပပုာ်ကလုာ်ကညီဖိ ဂီာ်မုာ်ဂီာ်ပတဖာ်
တါအဲာ်ဘာ်အပုာ်ကလုာ်အဖိခိာ် ဟ့ာ်လီာ်အသးသမူ, ဟ့ာ်လီာ်အကွာ်အဂီာ်, ဟ့ာ်လီာ်အသ့ာ်အထံ, ဟ့ာ်လီာ် အဂီာ်
အဘါ, အကပါကဝါ, ဟ့ာ်လီာ်အတါစုာ်လီာ်ခိာ်ခိာ်ဒီး အတါထူးတါတါတဖာ်လါ ပဂံာ်ထီာ်ဒုးထီာ်အီာ် တလါာ်ဘာ်
နံာ်လီာ်. အဲသ့ာ်တမုာ်လါဝဲလါ ကဒီးနံာ်ဘာ်ကျိာ်စုအဘူးအလဲဘာ်. တမုာ်လါဝဲလါ ကဒီးနံာ်ဘာ် တါမလကပီ
အီာ်ဘာ်. တမုာ်လါစုာ်ကိးဝဲလါ ကဒီးနံာ်ဘာ် တါခွဲးတါယာ်လီာ်ဆီလါ အဲသ့ာ် ဒီးအဟံာ်ဖိပီဖိအဂီာ် နီတမံးဘာ်.
အဲသ့ာ်တဖာ် အတါဟ့ာ်လီာ်သး အတါမုာ်လါကွာ်ဖိ မုာ်ဒုာ်ထဲလါ ကညီကလုာ်တဖာ် ကထူာ်ဖျဲးထီာ်လါ တါဆိာ်
တံ၊မနါ, ပုာ်ဖျဲးဒီးတါဘာ်ကီာ်ဘာ်ဂါ, တါဘာ်ယိာ်ဘာ်ဘိ, ကဒီးနံာ်ဘာ်ဝဲ တါအိာ်မူ အတါမုာ်တါပါဒီး ကအိာ်မူ
သဘျာ်ဘာ်ဝဲဒ် ပုာ်တကလုာ်လါ အမူဝဲယုာ်ဒီး အပုာ်ကလုာ်အကွာ်အဂီာ်, အတါအိာ်မူ ကလဲထီာ်လဲထီာ်လါ ဂုာ်ဝိ
ကိးကပါဒဲးအဂီာ်နံာ်လီာ်.

ပမုာ်ပုာ်ကလုာ်တကလုာ်လါ အအိာ်လါပုာ်ဒီး ပုာ်ကလုာ်တကလုာ်အကွာ်အဂီာ်, အသူးအသ့ာ်အလါကပီ
လါအမုာ်ဝဲ လုာ်လါထူသနူ, တါဆဲးတါလါ, လံာ်လါ, ကျိာ်တဖာ်နံာ်လီာ်. ပပုာ်ကလုာ်အကွာ်အဂီာ်, အသူးအသ့ာ်
အလါကပီတဖာ်အံ၊ ကအိာ်မူယုာ်ဝဲဒီး ကညီဖိကိးနီာ်ဂါဒဲးအဂီာ် ကညီကလုာ်ကိးဂါ ကဘာ်ကတီာ်စူးကါ မါထီ
ထီာ်အီာ်လါ အတါအိာ်မူကိးမုာ်ဆုာ်မုာ်ဂါအပူ ဒီးပာ်ဖျါထီာ်ပသးဒ်ပမုာ်တါအသိးနံာ်လီာ်. ဒ်နံာ်အသိး ပကမုာ်
ပုာ်တကလုာ် လါအလဲထီာ်လဲထီာ် ဒ်ပုာ်ကလုာ်ဂါအသိးအဂီာ် ပကဘာ်အိာ်ဒီးတါသဘျာ်, တါထဲသိးတုာ်သိးဒီး

တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤလီၤပသး ခွဲးယၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကအိၣ်မူဘၣ်ပဝဲ နိပုၤတကလုာ်လၢအမူ ယုာ်ဒီး အပုၤကလုာ်အက့ၢ် အဂီၢ်ဒီး ပတၢ်အိၣ်မူကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ် ထံၣ်ကီၢ်လၢပအိၣ်ဆိးခဲအံၤအပူၤ ပကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျၢ, တၢ်ထံသိး တုၤသိးဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤလီၤသးခွဲးယၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပကဘၣ်ဂဲၤလိာ်အီၤဒ်သိး ကအိၣ်ကွဲး ပာ်လီၤအသးလၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်ကီၢ်တၢ်ဘျၢသဲးခိၣ်သ့ၣ်အပူၤ ဒီးဟ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤသး ဖိးသဲးစးလၢပပုၤကလုာ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်မၤန့ၢ် ပပုၤကလုာ်အတၢ်သဘျၢ, တၢ်ထံသိးတုၤသိး ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤလီၤသးခွဲးယၢ် မ့ၢ်တၢ်မၤ လၢပုၤပပုၤကလုာ်မၤထူၤတဖၣ်အတၢ်မုၢ်လၢ, အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးအခိပညီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢပုၤပပုၤကလုာ် အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီၤ တၢ်ဂဲၤလိာ်အဆၢကတီၢ်, ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးတၢ်အိၣ်သး တကတီၢ် ဘၣ်တကတီၢ် အဖီခိၣ် ပပာ်လီၤတၢ်မၤအကျဲ, တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် လၢအဖိးမံဒီးကတီၢ်အံၤတၢ်အိၣ်သး လၢအတုၤ အိၣ်ယီၤပုၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်တကတီၢ် ပဘၣ်ဂဲၤလိာ်တၢ်အီၤလၢ စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢအကျဲ အါန့ၣ်အါလါဒီး တၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်လုာ်ဟ့ၣ်ပူၤအီၤဒ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်အံၤ ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်အိၣ်သး လဲၤလိာ်ထီၣ်သးဒီး ကျဲအိးဟီ ထီၣ်သးအဖီခိၣ်ပဆိကတီၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်အီၤလၢစုကဝဲၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်အကျဲဒီးပဂဲၤလိာ်အီၤလၢတၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတီၢ် ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအကျဲ ခိဖျိတၢ်ဆဲးမံၤပနီၣ်လၢ တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးလၢကီၢ်ဒိဘၣ်လံာ်ယံၤယၢ်အပူၤ ယုာ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ်ပုၤဖိၣ် တၢ်စုကဝဲၤကရၢ အဂၤတနီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ် ကျဲဘၣ်လိာ်အီၤလၢ တၢ်ထံၣ်လိာ် စံးကတီၢ် ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအကျဲအံၤ စ့ၢ်ကိး တၢ်ဘၣ်သဂၢ်ကွၢ်ဆၢခါခါဒီးတၢ်အိၣ်သးလၢ အတၢ်တၢ်ဒီးပုၤအါမံၤလၢ ပကဘၣ်လဲၤခိဖျိအီၤန့ၣ်လီၤ. အလီၢ် အိၣ်လၢ ပကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သးစူၤ, တၢ်သးစွံကတုၤ, တၢ်သးခုတလုာ်ဒီး တၢ်ကူၣ်သ့သးဆးလၢ တၢ်မၤအံၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ကွၢ်စူၣ်ယီၤဆူ ပတၢ်ကွၢ်စိဆၢပံာ်ကလၢာ် ဒီးဂဲၤလိာ်အီၤ တုၤပတုၤဆူ ပတၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိန့ၣ်လီၤ. နိပပာ်ဖိၣ်ထီၣ်ပသးဒီးဂဲၤလိာ်သကိးတၢ်အီၤလၢစုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ တၢ်ဂဲၤလိာ်အဆၢကတီၢ်အသိးအလီၢ်အိၣ်လၢ ပကဘၣ်ဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ပသးလၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးတၢ်ဂဲၤလိာ်တၢ်မၤကျဲအပူၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢပုၤကညီၣ်ကလုာ် အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီၤ တၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤ ပပုၤကလုာ် ခိၣ်န့ၣ်သိၣ်န့ၣ်, ထံၣ်ဖိကီၢ်ဖိ တစိ ဘၣ်တစိ ဟံးထီၣ်မူဒါဒီး မၤတုၤဝဲလၢ အသနာ်, လၢအပတီၢ်, လၢအလီၢ်အကျဲ န့ၣ်ဝဲစ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤ တမ့ၢ်ပုၤတဂၤ, တမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိတကရၢ, တမ့ၢ်ပုၤအိၣ်တၢ်ဆိးတၢ်လီၢ်ကျဲတခါစ့ၣ်စ့ၣ် အတၢ်မၤဒီးအဂီၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ပဝဲ ကိးနီၢ်ဂၤဒဲး, မ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိကိးခါဒဲး, မ့ၢ်ကညီၣ်ဒိကလုာ်လၢ အအိၣ်ဆိးဝဲလၢ တၢ်လီၢ်ကိးပူၤဒဲး, ကညီၣ်ဒိကလုာ် အတၢ်မၤဒီးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပပုၤကလုာ်မၤထူၤတဖၣ် အမူအဒါလၢ အပုၤကလုာ် အဂီၢ်လၢ ပုၤဝဲ လံန့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်အံၤ ဒီးဆူညါတၢ်ဂဲၤလိာ်မၤလၢပုၤပပုၤကလုာ် အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီၤအံၤ, မူဒါအိၣ်လၢပဝဲပုၤလၢအအိၣ်မူသ့ၣ်တဖၣ်အစုပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ဆူညါ, အလီၢ်အိၣ်လၢပကဘၣ်ဟံၣ်ကပၤကွံာ်ပတၢ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်, ပတၢ်ထံၣ်တဒ်သိးတဖၣ် ဒီးဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ်သးလၢကညီၣ်ဒိကလုာ်အနီၣ်တယၢ်အဖီလၢယုၤဖိးဖိးဒီးဂဲၤလိာ်သကိးအီၤလၢပသနာ်လၢပလီၢ်ပကျဲ န့ၣ်ဝဲစ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ဆူညါ အလီၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢကပူၤဖျဲးဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်ပၤအါလိာ်သး, တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၢ်, တၢ်ယုတုၤလိာ်သးတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကပညီၣ်ယီၤသကိးပခိၣ်ဆူတၢ်မၤလၢပုၤကညီၣ်ကလုာ် အတၢ်မိၣ်န့ၢ် သးလီၤဒီးကညီၣ်မၤထူၤတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးအတၢ်ကွၢ်စိန့ၣ်လီၤ.

တနံၤအံၤ ပပုၤကလုာ်ကညီၣ်ဖိတဖၣ် လၢတၢ်လီၢ်အါတီၤ ကဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ်သးဒီး မၤတၢ်သ့ၣ်နီၣ်မၤလၢကပီၤက့ၤ ပပုၤကလုာ်မၤထူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်နီၣ်မၤလၢကပီၤမူးတဖၣ်အံၤ ထဲဒၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဒီးမၤလၢကပီၤ အိၣ် ဖျါဝဲလၢခိခိၤ တမ့ၢ်တၢ်လၢပုၤဘၣ်. မ်အကမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤလၢကပီၤနီၢ်နီၢ်လၢ အအိၣ်ယုာ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်အါလီၤပသးဆူ ပပုၤကလုာ်မၤထူၤတဖၣ်လၢ ပကမၤလၢပုၤသကိး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသး အတၢ်မုၢ်လၢ, အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ သးအခိပညီၣ် ကိးနီၢ်ဂၤဒဲးန့ၣ်တက့ၢ်. မ်ပကဟံၣ်ဒိၣ်, ဟံးယၢ်ဒီးဂဲၤလိာ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်သကိးပသး လၢပမ့ၢ် ပုၤတကလုာ် လၢအမူဒီး လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢ ဝုၢ်ဝီကိးကပၤဒဲး နိပုၤကလုာ်ဂၤအသိး လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤန့ၣ်တက့ၢ်. ပကဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ယုးယီၣ်, တၢ်မၤလၢမၤကပီၤဆူပပုၤကလုာ်မၤထူၤတဖၣ်ဒီး မၤလၢပုၤသကိး ပပုၤကလုာ် မၤထူၤတဖၣ် အတၢ် ဟ့ၣ်လီၤသးအတၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိန့ၣ်တက့ၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ယတၢ်ဟ့ၣ်တခုသဆၣ်ထီၣ် ဒီး ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ် ပပုၤကလုာ်ကညီၣ်ဖိ ကိးနီၢ်ဂၤဒဲးဖဲကညီၣ်မၤထူၤတဖၣ်အမုၢ်နံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ကရၢခိၣ်
ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညီၣ်ဒိကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခါၣ်သး